

Lieta C-327/24 [*Lolach*] ⁱ

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 3. maijs

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgericht Köln (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 2. maijs

Prasītāja:

Telekom Deutschland GmbH

Atbildētāja:

Bundesrepublik Deutschland

Verwaltungsgericht Köln [Kēlnes Administratīvā tiesa]

Lēmums

[..]

administratīvajā lietā

Telekom Deutschland GmbH, [..] Bonna,

prasītāja,

[..]

pret

Vācijas Federatīvo Republiku [..],

atbildētāja,

ⁱ Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

sakarā ar telekomunikāciju tiesībām

Verwaltungsgericht Köln 21. palāta

2024. gada 2. maijā

[..]

nolēma:

Apturēt tiesvedību.

Prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā saskaņā ar LESD 267. pantu uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus:

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi 72. un 73. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts regulatīvajām iestādēm pārbaudot “vai” jāuzliek pienākums nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai, kas saskaņā ar tirgus analīzi nav daļa no attiecīgā tirgus,

vienīgi jāpārbauda, vai, atturoties no šā pienākuma uzlikšanas, tiktu kavēta tāda tirgus veidošanās kavēšana, kurā valdītu noturīga konkurence, vai arī tas būtu pretēji galalietotāju interesēm,

vai

vai, pārbaudot ar šādām iekārtām saistītā pienākuma nodrošināt piekļuvi uzlikšanu, bez minētajiem nosacījumiem *tādas pašas hierarhijas* “mērķu kopumā” drīkst tikt iekļauti arī citi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) 3. pantā paredzētie mērķi un vajadzības gadījumā – vēl citi mērķi?

Pamatojums

I

Lieta būtībā attiecas uz prasītājam noteikto pienākuma nodrošināt piekļuvi uzlikšanas likumības jautājumu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Direktīvas (ES) 2018/1972 (EESK) 72. un 73. pantā atbilstoši vācu valodas redakcijai – katrā ziņā attiecībā uz 73. pantu pastāv atšķirīgas valodu redakcijas – pienākumu nodrošināt piekļuvi uzlikšana definēta šādi:

72. pants

Piekļuve inženiertehniskajai infrastruktūrai

1. Valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar 68. pantu var uzlikt uzņēmumiem pienākumu apmierināt pamatotus pieprasījumus par piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai un tās izmantošanu, ietverot arī (bet ne tikai) ēkas vai ieejas ēkās, kabeļus ēkās, tostarp vadojumu, antenas, torņus un citas balstkonstrukcijas, statņus, mastus, instalācijas caurules, kanālus, kontrolakas, lūkas un sadales skapjus, situācijās, kad pēc tirgus analīzes izvērtēšanas valsts regulatīvā iestāde secina, ka piekļuves liegšana vai piekļuves atļaušana ar nesamērīgiem noteikumiem un nosacījumiem, kuriem ir līdzīga ietekme, kavētu tāda tirgus veidošanos, kurā valdītu noturīga konkurence, un nebūtu galalietotāju interesēs.

2. Valsts regulatīvās iestādes var uzlikt uzņēmumam pienākumu nodrošināt piekļuvi saskaņā ar šo pantu neatkarīgi no tā, vai aktīvi, kuru ietekmē pienākums, ir daļa no attiecīgā tirgus saskaņā ar tirgus analīzi, ar nosacījumu, ka pienākums ir vajadzīgs un samērīgs nolūkā īstenot 3. pantā noteiktos mērķus.

73. pants

Pienākumi nodrošināt piekļuvi īpašiem tīkla elementiem un saistītām iekārtām un to izmantošanai

1. Valsts pārvaldes iestādes saskaņā ar 68. pantu var uzlikt uzņēmumiem pienākumu izpildīt pamatotus piekļuves un izmantošanas pieprasījumus īpašiem tīkla elementiem un saistītām iekārtām situācijās, kad valsts pārvaldes iestādes uzskata, ka piekļuves atteikums vai nesamērīgi noteikumi un nosacījumi, kuriem ir līdzīga ietekme, kavēs ilgstoša konkurences tirgus izveidi mazumtirdzniecības līmenī un [vai] nebūs galalietotāju interesēs.

Valsts pārvaldes iestādes var uzņēmumiem *inter alia* pieprasīt:

- a) nodrošināt trešām personām attiecīgu piekļuvi īpašiem fiziskiem tīkla elementiem un saistītām iekārtām un to izmantošanu, tostarp atsevišķu piekļuvi vietējai sakaru līnijai un apakšlīnijai;
- b) piešķirt trešām personām piekļuvi īpašiem aktīviem vai virtuāliem tīkla elementiem un pakalpojumiem;
- c) godprātīgi veikt pārrunas ar uzņēmumiem, kas pieprasa piekļuvi;
- d) neatsaukt piekļuvi iekārtām, kas jau piešķirta;
- e) vairumtirdzniecībā sniegt noteiktus pakalpojumus, kas paredzēti tālāk pārdošanai, kuru veic trešās personas;
- f) piešķirt atvērta piekļuvi tehniskām saskarnēm, protokoliem vai citām galvenajām tehnoloģijām, kas ir nepieciešamas pakalpojumu vai virtuālā tīkla pakalpojumu sadarbībai;

- g) nodrošināt līdzāsatrašanos vai saistīto iekārtu cita veida koplietošanu;
- h) sniegt konkrētus pakalpojumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pakalpojumu gala-gala sadarbību lietotājiem vai viesabonēšanu mobilajos tīklos;
- i) nodrošināt piekļuvi darbības atbalsta sistēmām vai līdzīgām programmatūras sistēmām, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu godīgu konkurenci pakalpojumu nodrošināšanā;
- j) savstarpēji savienot tīklus vai tīklu iekārtas;
- k) nodrošināt piekļuvi saistītiem pakalpojumiem, tādiem kā identifikācijas, vietas noteikšanas un klātbūtnes noteikšanas pakalpojumi.

Valsts regulatīvās iestādes uz minētajiem pienākumiem var attiecināt nosacījumus, kas attiecas uz taisnīgumu, samērīgumu un izpildes laiku.

2. Apsverot to, vai ir lietderīgi uzlikt kādu no iespējamajiem īpašajiem šā panta 1. punktā minētajiem pienākumiem, un jo īpaši saskaņā ar proporcionalitātes principu izvērtējot, vai un kā šādi pienākumi ir jāuzliek, valsts regulatīvās iestādes analizē, vai ar cita veida piekļuvi vairumtirdzniecības devumam vai nu tajā pašā, vai saistītā vairumtirdzniecības tirgū pietīktu, lai novērstu konstatēto problēmu, ievērojot galalietotāju intereses. Minētajā novērtējumā ietver komerciālos piekļuves piedāvājumus, regulētu piekļuvi saskaņā ar 61. pantu vai esošu vai plānotu regulētu piekļuvi citiem vairumtirdzniecības devumiem saskaņā ar šo pantu. Valsts regulatīvās iestādes jo īpaši ņem vērā šādus faktoros:

- a) konkurējošo iekārtu izmantošanas vai uzstādīšanas tehnisko un saimniecisko dzīvotspēju, ņemot vērā tirgus attīstības pakāpi, kā arī ņemot vērā attiecīgā starpsavienojuma vai piekļuves būtību un veidu, tostarp citu augšupējo piekļuves produktu dzīvotspēju, piemēram, kabeļu kanalizācijas pieejamību;
- b) paredzamo tehnoloģiju attīstību, kas ietekmē tīkla projektēšanu un pārvaldību;
- c) vajadzību nodrošināt tehnoloģiju neitralitāti, lai iesaistītās personas varētu projektēt un pārvaldīt savus tīklus;
- d) piedāvātās piekļuves nodrošināšanas iespējamību attiecībā uz pieejamo jaudu;
- e) iekārtas īpašnieka sākotnējo ieguldījumu, ņemot vērā veiktos publiskos ieguldījumus un riskus, kas saistīti ar ieguldījuma veikšanu,

it sevišķi ņemot vērā ieguldījumus ļoti augstas veiktspējas tīklos un ar tiem saistīto riska līmeni;

f) vajadzību nodrošināt konkurenci ilgtermiņā, īpašu uzmanību veltot ekonomiski efektīvai uz infrastruktūru balstītai konkurencei un inovatīviem uzņēmējdarbības modeļiem, ar kuriem sekmē noturīgu konkurenci, piemēram, tādus, kuru pamatā ir kolektīvie ieguldījumi tīklos;

g) attiecīgos gadījumos, attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības;

h) Viseiropas pakalpojumu nodrošināšanu.

Ja valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar 68. pantu apsver uzlikt pienākumus, pamatojoties uz 72. pantu vai šo pantu, tā pārbauda, vai tikai pienākumu uzlikšana saskaņā ar 72. pantu būtu samērīgs līdzeklis, lai veicinātu konkurētspēju un galalietotāja intereses.

3. Valsts regulatīvās iestādes, uzliekot uzņēmumam pienākumus nodrošināt piekļuvi saskaņā ar šo pantu, var noteikt tehniskus vai darbības nosacījumus, kas šādas piekļuves nodrošinātājam vai saņēmējiem jāievēro, lai garantētu normālu tīkla darbību. Pienākumi ievērot konkrētus tehniskus standartus vai specifikācijas jāatbilst standartiem un specifikācijām, kas noteikti atbilstīgi 39. pantam.

Vācijas likumdevējs šīs abas tiesību normas ir pārveidojis vienā tiesību normā, [proti,] 2021. gada 23. jūnija *Telekommunikationsgesetz* [Telekomunikāciju likuma] 26. pantā tā 2021. gada 10. septembra redakcijā, kurā tiesvedības rašanās faktu norises laikā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2022. gada 20. jūlija likumu (*BGBI. I [Bundesgesetzblatt; Federālais Oficiālais Vēstnesis]* 1166. lpp.), turpmāk tekstā – “TKG”, kas formulēts šādi:

26. pants. Pienākumi nodrošināt piekļuvi

(1) *Bundesnetzagentur* [Federālā tīklu aģentūra] var uzlikt uzņēmumam, kam ir būtiska ietekme tirgū, pienākumu piešķirt citiem uzņēmumiem piekļuvi, ja pretējā gadījumā tiktu kavēta tāda mazumtirdzniecības tirgus veidošanās, kurā valdītu noturīga konkurence, un tiktu ietekmētas galalietotāju intereses.

(2) Novērtējot, vai un kādi pienākumi nodrošināt piekļuvi saskaņā ar 1. punktu ir pamatoti un vai šie [pienākumi] ir samērīgi ar mērķiem atbilstīgi 2. pantam, Federālā tīklu aģentūra pārbauda, vai

1. jau uzliktie vai paredzētie pienākumi saskaņā ar šo daļu, vai jau noslēgtie vai piedāvātie komercīgumi attiecīgajā vai saistītajā vairumtirdzniecības tīklā un

2. tikai pienākumu uzlikšana saskaņā ar 3. punkta 10. apakšpunktu

ir pietiekami 2. pantā minēto mērķu sasniegšanai. Turklāt Federālā tīklu aģentūra it īpaši ņem vērā:

1. konkurējošo iekārtu izmantošanas vai uzstādīšanas tehnisko un ekonomisko dzīvotspēju, ņemot vērā tirgus attīstības pakāpi, kā arī ņemot vērā attiecīgā starpsavienojuma vai piekļuves būtību un veidu, tostarp citu augšupējo piekļuves produktu dzīvotspēju;
2. piedāvātās piekļuves nodrošināšanas iespējamību, ņemot vērā pieejamo jaudu;
3. iekārtas īpašnieka sākotnējos ieguldījumus, ņemot vērā varbūtējos veiktos publiskos ieguldījumus un riskus, kas saistīti ar ieguldījuma veikšanu, it sevišķi tādus riskus, kuri ir saistīti ar ieguldījumiem ļoti augstas veiktspējas tīklos;
4. vajadzību nodrošināt konkurenci ilgtermiņā, īpaši ņemot vērā ekonomiski efektīvu, uz infrastruktūru balstītu konkurenci un inovatīvus uzņēmējdarbības modeļus;
5. rūpniecisko īpašumu vai intelektuālā īpašuma tiesības;
6. pakalpojumu visā Eiropā nodrošināšanu un
7. paredzamo tīkla projektēšanas un pārvaldības tehnoloģiju attīstību.

(3) Federālā tīklu aģentūra var uzņēmumiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, ievērojot 1. punktu, uzlikt cita starpā šādus pienākumus:

1. nodrošināt piekļuvi īpašiem fiziskiem tīkla elementiem un saistītām iekārtām, tostarp atsevišķu piekļuvi vietējai sakaru līnijai un apakšlīnijai;
2. neatsaukt piekļuvi iekārtām, kura jau piešķirta;
3. piešķirt piekļuvi īpašiem aktīviem vai virtuāliem tīkla elementiem un pakalpojumiem;
4. radīt nepieciešamus nosacījumus, lai nodrošinātu sadarbības visū posmā pakalpojums lietotājiem vai viesabonēšanu mobilajos tīklos;
5. nodrošināt piekļuvi darbības atbalsta sistēmām vai līdzīgām programmatūras sistēmām, kas nepieciešamas, lai garantētu godīgu konkurenci pakalpojumu nodrošināšanā, aizsargājot esošo iekārtu lietderīgumu;

6. nodrošināt piekļuvi tādiem saistītiem pakalpojumiem, kā identifikācijas, vietas un klātbūtnes noteikšanas pakalpojumi;
7. atļaut publisko sakaru tīklu starpsavienojumus;
8. piešķirt brīvu piekļuvi tehniskām saskarnēm, protokoliem vai citām galvenajām tehnoloģijām, kas nepieciešamas pakalpojumu vai virtuālo sakaru tīklu pakalpojumu sadarbībai;
9. nodrošināt kopvietošanu vai saistīto iekārtu cita veida koplietošanu, kā arī personām, kas vēlas iegūt piekļuvi, vai to pilnvarotām personām jebkurā laikā nodrošināt pieeju šīm iekārtām un
10. nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai, ietverot arī (bet ne tikai) ēkas vai ieejas ēkās, kabeļus ēkās, antenas, torņus un citas balstkonstrukcijas, statņus, mastus, instalācijas caurules, kanālus, kontrolakas, lūkas un sadales skapjus, arī tad, ja tās nav daļa no attiecīgā produktu tirgus saskaņā ar 10.pantu, ciktāl pienākums nodrošināt piekļuvi ir nepieciešams un samērīgs, ņemot vērā tirgus analīzē saskaņā ar 11.pantu konstatēto problēmu.

(4) Ja uzņēmums pierāda, ka pakalpojuma izmantošana apdraudētu tīkla integritātes saglabāšanu vai tīkla ekspluatāciju, Federālā tīklu aģentūra attiecīgo pienākumu nodrošināt piekļuvi neuzliek vai uzliek to citādā veidā. Tīkla integritātes saglabāšana un tīkla ekspluatācijas drošība jāizvērtē pēc objektīviem kritērijiem.

(5) Ja Federālā tīklu aģentūra uzliek uzņēmumam pienākumu nodrošināt piekļuvi, tā var noteikt tehniskus vai ekspluatācijas nosacījumus, kas šīs piekļuves nodrošinātājam vai lietotājiem jāievēro, ciktāl tas nepieciešams, lai garantētu normālu telekomunikāciju tīkla darbību. Pienākumiem ievērot konkrētus tehniskus standartus vai specifikācijas jābūt saskaņā ar standartiem un specifikācijām, kas noteikti atbilstīgi Direktīvas (ES) 2018/1972 39. pantam.

(6) Pienākumu nodrošināt piekļuvi izpildes ietvaros jāatļauj izmantot piekļuves pakalpojumus, kā arī sadarbības metožu izmantošana to uzņēmumu starpā, kuriem ir tiesības uz piekļuvi, ja vien uzņēmums atsevišķā gadījumā nepierāda, ka izmantošanas iespēja vai sadarbība tehnisku iemeslu dēļ nav iespējama vai ir iespējama tikai ierobežoti.

II

Prasītāja ir uzņēmums, kas piedāvā telekomunikāciju pakalpojumus un šajā sakarā 2019. gada 10. oktobra tirgus definēšanas ietvaros ir identificēta kā vienotajā produktu tirgū ietekmīgs uzņēmums attiecībā uz piekļuvi vietējai sakaru līnijai ("TAL") fiksētās atrašanās vietās. Tirgus attiecībā uz piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai tomēr *nebija* tirgus definēšanas priekšmets.

Vēlāk ar atbildētājas 2022. gada 21. jūlija lēmumu, ko pieņēma *Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (Bundesnetzagentur)* [Federālā elektroenerģijas, gāzes, telesakaru, pasta un dzelzceļa tīklu aģentūra (Federālā tīklu aģentūra)], prasītājam tika noteikti cita starpā šādi pienākumi:

“1.1. Citiem uzņēmumiem nodrošināt piekļuvi pieprasījuma esamības laikā pastāvošajiem kabeļu kanāliem, kā arī mastiem un virszemes līniju balasta sistēmām, lai noteiktās atrašanās vietās ierīkotu un ekspluatētu ļoti augstas veiktspējas tīklus vai lai piekļūtu vietējai sakaru līnijai pie kabeļu sadales skapja [KVz, *Kabelverzweiger*], respektīvi, vairākstaciju piekļuves mezglam [MSAN, *Multi-Service Access Node*] (1.2. punkts vai 1.3. punkts) esošo jaudu ietvaros, turklāt (prasītāja) drīkst savā rīcībā atstāt atbilstošu ekspluatācijas rezervi un pirmām kārtām apmierināt savu pašpatēriņu. Ciktāl piekļuvi neizmanto iespējai piekļūt vietējai sakaru līnijai, darbības pienākumus, kā arī citus ar to saistos pienākumus, kas izriet no 2., 4. un 5. punkta, pildīt sāk 2024. gada 1. janvārī.

1.2. Citiem uzņēmumiem nodrošināt fiziski atsevišķu piekļuvi vara [kabeļu ķēdes] vietējai sakaru līnijai pie galvenā komutatora vai pie punkta, kas vietējās sakaru līnijas vienībai atrodas tuvāk nekā galvenajam komutatoram (it īpaši kabeļu, respektīvi, sadales punktam – [savienojuma pabeigšanas punkts), ciktāl prasītāja saskaņā ar 1. pielikuma – Piekļuves atteikums vietējai sakaru līnijai ārpus galvenā komutatoram tuvumā esošas teritorijas – noteikumiem un 2. pielikuma – Piekļuves atteikums vietējai sakaru līnijai galvenā komutatora tuvumā esošā teritorijā – noteikumiem attiecībā uz šo punktu nedrīkst vai nevajag atteikt piekļuvi (..).”

Pamatojumam Federālā tīklu aģentūra norāda cita starpā sekojošo:

“Pienākumi nodrošināt piekļuvi

Iztiesāšanas palāta [..] ar 2011. gada 21. marta regulatīvo rīkojumu BK3g-09/085 (redakcijā, kurā grozījumi izdarīti ar 2016. gada 1. septembra regulatīvo rīkojumu BK3g-15/004) šajā lietā aplūkotajā tirgū (prasītājam) uzliktos pienākumus nodrošināt piekļuvi ir saglabājusi vai grozījusi šādi:

1. *TKG* 26. panta pārskatīšanas programma

Pienākumu nodrošināt piekļuvi uzlikšana izriet no *TKG* 26. panta.

Saskaņā ar *TKG* 26. panta pirmās daļas pirmo teikumu Federālā tīklu aģentūra var publisko telesakaru tīklu ietekmīgiem operatoriem uzlikt pienākumu piešķirt citiem uzņēmumiem piekļuvi, ieskaitot atsevišķu piekļuvi, it īpaši ja pretējā gadījumā tiktu kavēta tāda lejupeja mazumtirdzniecības tirgus veidošanās, kurā valdītu noturīga konkurence, vai šī veidošanās nebūtu galalietotāju interesēs. Novērtējot, vai un kādi pienākumi nodrošināt piekļuvi ir pamatoti un vai tie ir samērīgi ar

regulējuma mērķiem saskaņā ar *TKG* 2. pantu, Federālajai tīklu aģentūrai it īpaši jāņem vērā *TKG* 26. panta otrās daļas otrā teikuma 1.–7. punktā norādītie kritēriji. No citētās tiesību normas un tajā ietvertās norādes uz regulējuma mērķiem (un principiem) saskaņā ar *TKG* 2. pantu izriet, ka ar uzliktajiem pasākumiem jāizpilda plaša apjoma mērķu kopums un vienlaikus jāievēro zināmi robežnosacījumi (attiecībā uz *TKG* 2004 skat. *BVerwG*, 2018. gada 21. septembra spriedums – 6 C 50/16 –, 48. punkts, *BVerwG*, 2018. gada 21. septembra spriedums – 6 C 8/17 –, *BverwGE* [Federālās administratīvās tiesas nolēmumi] 163, 181.-232., 51. punkts). Šajā sakarā nozīmīgo mērķu kopumu veido četri pamatmērķi, kam raksturīgas [vēl] citas, daļēji atšķirīgas, nianses.

Pirmais pamatmērķis ir nodrošināt savienojamību, kā arī veicināt ļoti augstas veiktspējas tīklu pieejamību un lietošanu visu iedzīvotāju un uzņēmumu vidū (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas 1. punktu). Otrais pamatmērķis ir veicināt konkurenci. Turklāt sevišķa uzmanība pievērsta konkurencei mazumtirdzniecības tirgū (*TKG* 26. panta pirmā daļa). Jāveicina tādi telekomunikāciju tirgi, kuros valdītu noturīga konkurence, un ar tiem saistītās infrastruktūras investīcijas un inovācijas (*TKG* 26. panta 1. daļa; 26. panta otrās daļas otrā teikuma 4. punkts; 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas otro punktu un trešā punkta e) apakšpunktu un trešās daļas 4. punktu). Turklāt konkurencei jābūt vienlīdzīgai iespēju ziņā (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas 2. punktu un trešās daļas 2. punktu). Veicinot konkurenci, pienācīgi jāņem vērā ne tikai intereses attiecībā uz teritoriju (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas 2. punkta beigu daļu), bet arī dažādie nosacījumi, kas saistīti ar konkurenci un kuri pastāv Vācijas Federatīvās Republikas dažādajos ģeogrāfiskajos apgabalos (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta trešās daļas 5. punkta otrā alternatīva). Saskaņā ar trešo pamatmērķi jāaizsargā lietotāju, it īpaši patērētāju intereses telekomunikāciju jomā (*TKG* 26. panta pirmās daļas beigu daļa; 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas 3. punktu). Jāticas sasniegt pēc iespējas lielāks labums lietotājiem attiecībā uz izvēli, cenu un kvalitāti (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas 3. punkta b) apakšpunktu). Lietotāju un patērētāju intereses jāsekmē it īpaši tādējādi, ka savukārt tiek nodrošināta savienojamība, plaša pieejamība, kā arī paātrināta ļoti augstas veiktspējas tīklu ierīkošana un to lietošana (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas 1. punktu un 3. punkta a) apakšpunktu). Turklāt jānodrošina līdzvērtīgi sadzīves apstākļi pilsētās un lauku apvidos (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas 3. punkta b) apakšpunktu). Arī šeit pienācīgi jāņem vērā dažādie nosacījumi, kas saistīti ar patērētājiem un kas pastāv Vācijas Federatīvās Republikas dažādajos ģeogrāfiskajos apgabalos (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta trešās daļas piektā punkta trešo alternatīvu). Ceturtkārt, jāveicina Eiropas Savienības iekšējā tirgus attīstība (*TKG*

26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otras daļas 4. punktu). Te ir arī iekļauta pakalpojumu nodrošināšana visā Eiropā (*TKG* 26. panta otrās daļas otrā teikuma 6. punkts).

Minētā mērķu kopuma izpildē jāievēro dažādi robežnosacījumi. Vispārēji *TKG* 2. panta treša daļa reglamentē, ka Federālā tīklu aģentūra, īstenojot otrajā daļā izvirzītos mērķus, piemēro objektīvus, pārredzamus, nediskriminējošus un samērīgus reglamentēšanas principus. Šie principi tuvāk precizēti *TKG* 2. panta trešajā daļā, kā arī 26. panta otrās daļas otrajā teikumā. Vērtējot nepieciešamību, it īpaši jānosaka konkurējošo iekārtu izmantošanas vai uzstādīšanas tehniskā un saimnieciskā dzīvotspēja, ņemot vērā tirgus attīstības pakāpi (*TKG* 26. panta otrās daļas otrā teikuma 1. punkts), kā arī jautājums, vai jau uzliktie pienākumi saskaņā ar *TKG* 2. sadaļu vai jau noslēgtie vai piedāvātie komerciālie piekļuves nolīgumi attiecīgajā vai saistītā vairumtirdzniecības tirgū (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmā teikuma 1. punkts) un tikai pienākumu nodrošināt piekļuvi uzlikšana attiecībā uz *KKA* [kabeļu kanāliem] un *MToiL* [mastiem un virszemes līniju balasta sistēmām] (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmā teikuma 2. punkts) ir pietiekami, lai nodrošinātu *TKG* 2. pantā minētos regulējuma mērķus (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums).

Vērtējot atbilstību, ir jāpatur prātā tiesiski ieinteresēto personu pamattiesības – [tiesības] brīvi izvēlēties profesiju (*GG* (*Grundgesetz*) [Pamatlikums] 12. panta 1. punkts) un [tiesības] uz īpašuma aizsardzību (*GG* 14. panta 1. punkts). Tas it īpaši attiecas uz piekļuves nodrošināšanas iespējamību, ievērojot pieejamo jaudu (*TKG* 26. panta otrās daļas otrā teikuma 2. punkts), kā arī attiecībā uz iekārtas īpašnieka sākotnējiem ieguldījumiem, ņemot vērā varbūtējos veiktos publiskos ieguldījumus un riskus, kas saistīti ar ieguldījuma veikšanu (*TKG* 26. panta otrās daļas otrā teikuma 3. punkts), kā arī vispārēji attiecībā uz ieguldījumu riskiem, kas rodas ieguldītājiem uzņēmumiem, un ieguldītāju sadarbības satvaru un to piekļuves pieprasītājiem (*TKG* 26. panta pirmās daļas pirmā teikuma alternatīva; 26. panta otrās daļas otrā teikuma 4. punkts; 26. panta otras daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta otrās daļas 2. punkta pirmo teikumu un trešās daļas 4. punktu). Turklāt nozīme var būt tiesiskās palāvības un tiesiskās drošības principiem. Tā, piemēram, regulatīvo noteikumu paredzamība var tikt veicināta tādējādi, ka Federālā tīklu aģentūra attiecīgos periodos nodrošina konsekventu regulatīvo pieeju (*TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums kopsakarā ar 2. panta trešās daļas 1. punktu). Arī darbības attiecībā uz citām tādām ar likumu aizsargātām tiesībām, kā rūpnieciskā īpašuma tiesības, intelektuālā īpašuma tiesības un pakalpojumu nodrošināšana visā Eiropā (*TKG* 26. panta otrās daļas otrā teikuma 5. un 6. punkts), kā arī ieinteresētība tīkla integritātes saglabāšanā un atsevišķos gadījumos var būt nozīme tīkla ekspluatācijas drošībai (*TKG* 26. panta ceturtnā un piektā daļa).”

Pamatojoties uz šiem kritērijiem, Federālā tīklu aģentūra turpmāk pārbaudīja iepriekš minēto pienākuma nodrošināt piekļuvi uzlikšanu, cita starpā arī pienākumu nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai.

Par šo Federālā tīklu aģentūra 2022. gada 21. jūlija lēmumu prasītāja 2022. gada 19. augustā cēla prasību iesniedzējtiesā un lūdza cita starpā:

“1. daļēji atcelt atbildētājas 2022. gada 21. jūlija spriedumu (BK3i-19/020), ciktāl prasītājai tiek uzlikti šādi pienākumi:

a) pienākums saskaņā ar rezolutīvās daļas 1.1. punktu piešķirt citiem uzņēmumiem piekļuvi kabeļu kanāliem, kā arī mastiem un virszemes līniju balasta sistēmām, lai izvērstu un ekspluatētu ļoti augstas veiktspējas tīklus fiksētās atrašanās vietās;

pakārtoti a) punktam,

b) pienākums saskaņā ar rezolutīvās daļas 1.1. punktu piešķirt citiem uzņēmumiem piekļuvi arī tādām kabeļu kanāliem, kā arī mastiem un virszemes līniju balasta sistēmām, lai izvērstu un ekspluatētu ļoti augstas veiktspējas tīklus noteiktās atrašanās vietās, kuras prasītāja ir no jauna ierīkojusi sava *FTTB/H*-tīkla [tīkla optisko šķiedru kabeļu nodrošināšanai līdz ēkai/līdz galalietotāja telpām] izvēršanas nolūkā,

sekundāri pakārtoti a) un b) punktam,

c) pienākums saskaņā ar rezolutīvās daļas 1.1. punktu piešķirt citiem uzņēmumiem piekļuvi arī tādiem kabeļu kanāliem, kā arī mastiem un virszemes līniju balasta sistēmām, kuras pabeigtas mazāk nekā pirms septiņiem gadiem, lai izvērstu un ekspluatētu ļoti augstas veiktspējas tīklus fiksētās atrašanās vietās;

d) pienākums saskaņā ar rezolutīvās daļas 4. punktu darīt pieejamu standartpieāvājumu piekļuves pakalpojumiem attiecībā uz kabeļu kanāliem, kā arī mastiem un virszemes līniju balasta sistēmām, lai izvērstu un ekspluatētu ļoti augstas veiktspējas tīklus fiksētās atrašanās vietās;

e) pienākums saskaņā ar rezolutīvās daļas 5. punktu ļaut saskaņā ar *TKG* 39. pantu apstiprināt maksu par piekļuves piešķiršanu kabeļu kanāliem, kā arī mastiem un virszemes līniju balasta sistēmām, lai izvērstu un ekspluatētu ļoti augstas veiktspējas tīklus noteiktās atrašanās vietās;

f) pienākums saskaņā ar rezolutīvās daļas 4. punktu darīt pieejamu standartpieāvājumu piekļuves pakalpojumiem attiecībā uz virtuāli atsaistītu piekļuvi *Layer-2*-[otrajā slānī izveidota] piekļuves produkta

formā pie *Switch/BNG* [komutatora /platjoslas tīkla vārtejas] masu patēriņa tirgū pieprasītu *FTTB/H*-infrastruktūru gadījumā;

2. pakārtoti 1. punktā minētajiem prasījumiem pilnībā atcelt atbildētājas 2022. gada 21. jūlija lēmumu (BK3i-19/020), ja Tiesa šo lēmumu šajā ziņā uzskata par nedalāmu.”

Attiecībā uz lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertu jautājumu, norādīts, ka Federālā tīklu aģentūra, pienākuma nodrošināt piekļuvi uzlikšanu saskaņā ar *TKG* 26. panta pirmo daļu esot pamatojusi ar kļūdainu tiesību normas vērtējumu. Regulatīvā rīkojuma pamatojums pārskatīšanas programmas sakarā esot *TKG* 2004 21. panta pirmās daļas pirmā teikuma novecojušais teksta formulējums, taču faktiski neatbilstības esot parādījušās patlaban spēkā esošajā *TKG* 26. panta pirmajā daļā. It īpaši vārds “*insbesondere*” [“jo īpaši”] no teksta esot svītrots, un “*Behinderung des Wettbewerbs auf dem Endkundenmarkt*” [“konkurences kavēšanas mazumtirdzniecības tirgū”] nosacījumus, kā arī “*Beeinträchtigung der Endnutznerinteressen*” [“galalietotāju interešu ierobežošanu”] tagad vārda “*oder*” vietā saista vārds “*und*” [un]. Rezultātā Federālā tīklu aģentūra ir abus pārpratusi un savam nolēmumam par pamatu ņēmusi nepareizu pārskatīšanas programmu. Šie esot bijuši ne tikai redakcionālas dabas grozījumi, bet gan, kā izriet no likuma pamatojuma, – apzināti likumdevēja lēmumi. Runa nevarot būt par direktīvai atbilstīgu interpretāciju. Tas gan izjaucot likuma sagatavošanas dokumentos skaidri izklāstīto Vācijas likumdevēja gribu. Otrkārt, kopumā neesot atšķirības starp direktīvas tiesībām un valsts tiesībām. Tādējādi atbilstoši *TKG* 26. panta pirmajai daļai vispirms esot bijis jānosaka, ka tajā minētie nosacījumi ir kumulatīvi, un tikai pēc tam drīkstēja sākt *TKG* 26. panta otrās daļas pārskatīšanu un pievērsties izvērtēšanas apsvērumiem. Ar Federālā tīklu aģentūras atšķirīgo pieeju esot likumdevēja skaidri prioritizētie, piekļuvi regulējošie primārie mērķi esot nepieļaujamā veidā zaudējuši nozīmi, un tāpēc veiktās līdzsvarošanas rezultāts esot neveiksmīgs. Visbeidzot regulatīvajā rīkojumā netiekot ņemta vērā *TKG* 26. panta pirmās daļas nosacījumu kumulatīva pārskatīšana.

Atbildētāja attiecībā uz lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajiem jautājumiem iebilst, ka regulatīvo rīkojumu Federālā tīklu aģentūra esot pamatojusi ar tiesību normas vērtējumu, kas neesot kļūdainis; it īpaši tā neesot balstījies uz kādreizējā *TKG* 2004 21. panta pirmās daļas pirmā teikuma nosacījumiem. *TKG* 26. panta pirmais teikums esot jāinterpretē atbilstoši direktīvai tādējādi, ka ar vārdu “*und*” [un] starp nosacījumiem esot domāta nevis kumulatīva saikne, bet gan uzskaitījums. Turklāt pirms iekavas sniegtais pārskatīšanas programmas izklāsts neattiecoties uz izvērtējošā lēmuma likumību, bet gan esot pats faktiskais izvērtējošais lēmums: abi *TKG* 26. panta pirmās daļas nosacījumi esot tikuši iekļauti izvērtējošajā lēmumā. *TKG* 26. panta pirmās daļas teksta formulējums neļaujot nonākt pie secinājuma, ka Federālā tīklu aģentūra abu nosacījumu pārskatīšanas ietvaros esot ierobežota. Gluži otrādi tā, ņemot vērā *TKG* 26. panta otro daļu, varot ļaut izvērtējumu papildināt ar citiem aspektiem; *Bundesverwaltungsgericht* [Federālās administratīvās tiesas] judikatūra par

“mērķu kopuma pārskatīšanu” saistībā ar *TKG* 2004 21. panta pirmās daļas pirmo teikumu esot, iespējams, attiecināma arī uz *TKG* 26. pantu.

[..] [*omissis*: papildu pieteikums par pagaidu noregulējuma nodrošināšanu]

III

Uzdotais Kopienų tiesību jautājums ir izšķirošs strīda atrisināšanā. Šajā lietā ir piemērojams direktīvai atbilstīgas interpretācijas princips (1.). Lietas iznākums atkarībā no Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. un 73. panta interpretācijas ir atšķirīgs (2).

1. Direktīvai atbilstīgas interpretācijas princips ir piemērojams šajā lietā. Kaut gan tad, ja ir *nepārprotami* valsts tiesību aktu noteikumi, direktīvai atbilstīgas interpretācijas princips kļūst nevajadzīgs. Taču tā tas nav šajā lietā. Valsts tiesībās pastāv gan arī tāda nostāja, ka *TKG* 26. pants jāinterpretē tādējādi, ka pārbaude atbildētājam “*vorab*” [pirmām kārtām] būtu bijusi jāveic, pamatojoties vienīgi uz *TKG* 26. panta pirmajā daļā minēto darbību pazīmēm (a), gan uzskati, ka atbildētājam – joprojām – saskaņā ar “mērķu kopumu” ir jālemj par pienākumu nodrošināt piekļuvi uzlikšanu (b).

a) *Par to*, ka *TKG* 26. pants jāinterpretē tādējādi, ka atbildētājam “pirmām kārtām” esot bijis jāveic pārskatīšana, pamatojoties vienīgi uz *TKG* 26. panta pirmajā daļā minēto darbību pazīmēm (“[...] ja pretējā gadījumā tiktu kavēta tāda mazumtirdzniecības tirgus veidošanās, kurā valdītu noturīga konkurence, un nebūtu galalietotāju interesēs.”), šķiet, vispirms taču liecina noteikuma teksta formulējums. Tas ir tāpēc, ka *TKG* 26. panta pirmajā daļā – neņemot vērā 21. panta pirmās daļas pirmo teikumu 2004. gada 22. jūnija *Telekommunikationsgesetz* [Telekomunikāciju likumā], kas atcelts ar 2021. gada 23. jūnija likuma 61. pantu (*BGBI. I*, 1858. lpp.) [,], tika svītrots vārds “*insbesondere*” [jo īpaši]. Attiecībā uz šo *TKG* 26. panta pirmās daļas vērtējumu turklāt jānorāda, ka likumdevējs vārdu “*insbesondere*” no teksta svītrojis plānveidīgi, lai padarītu skaidru “vairumtirdzniecības tirgū esošā piekļuves regulējuma orientēšanu uz konkurences problēmas novēršanu galapatērētāju tirgū” (skat. *BT-Drs.* [Bundestāga izdevums] 19/26108, 263. lpp.). No tā eventuāli var izsecināt likumdevēja nodomu ierobežot pienākuma nodrošināt piekļuvi uzlikšanas iespēju “vai” līmenī, atsakoties no līdzšinējās pieejas, uz specifiskiem regulējuma gadījumiem. Attiecībā uz šo var arī norādīt, ka likumdevējs sistemātiskā ziņā līdzšinējo *TKG* 2004 21. panta pirmo daļu ir sadalījis divās daļās [, kas iekļautas] *TKG* 26. pantā. Par tādējādi suģestēto *TKG* 26. panta pirmās daļas patstāvīgumu liecina sekojošais: sistemātiskā ziņā nebūtu nepieciešama *TKG* 26. panta pirmā daļa, kurā nošķiroši izceļ atsevišķus regulējuma gadījumus, ja beigu beigās tomēr būtu jāseko vai varētu sekot aptveroši izstrādāta un vienota pārbaude par *TKG* 26. panta otrās daļu. *TKG* 26. panta pirmās daļas patstāvīgā piemērošanas joma ir saskatāma tikai pakāpeniskas pārbaudes gadījumā.

b) Katrā ziņā *arī* ir pārlicinoši uzskati *par to*, ka atbildētājam “mērķu kopuma” ietvaros bija jālemj par pienākumu nodrošināt piekļuvi uzlikšanu. Saskaņā ar izstrādāšanas vēsturi vārda “*insbesondere*” [it īpaši] svītrosana gan ir bijusi pamatota ar to, ka nolūks esot padarīt skaidru “vairumtirdzniecības tirgū esošā piekļuves regulējuma orientēšanu uz konkurences problēmas novēršanu galapatērētāju tirgū”. *Vienlaikus* vārda “*insbesondere*” [it īpaši] svītrosana tomēr tika pamatota arī ar to, ka šajā ziņā tiekot ņemts vērā atbilstošais svītrojums Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmajā daļā. Šī atsauce nav saprotama. Tas ir tāpēc, ka vārds “*insbesondere*” [it īpaši] gan nav ietverts Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmajā daļā, taču regulējuma gadījumu uzskaitījums arī spēkā esošajā redakcijā sākas ar vārdiem “*unter anderem wenn*” [*inter alia*, (kad)]. Šāds iesākums ir ietverts arī citās valodu versijās: holandiešu valodā (“*onder andere wanneer*”), franču valodā (“*notamment lorsqu’elles*”), itāliešu valodā (“*in particolare qualora*”). Turpretim angļu valodas versijā tekstam nav pievienots uzskaitījuma iesākums (“*in situations when*”) [“situācijās, kad”]. To, vai angļu valodas teksts *TKG* likuma pamatojumā vācu valodā ticis ņemts vērā kā “atbilstošā versija”, var vienīgi pieņemt. Tādējādi kā *TKG* 26. panta pirmās daļas izstrādāšanas vēstures kopsavilkums tas, iespējams, ļauj vien secināt, ka tā izstrādāšanas vēsture rosina vairāk jautājumu nekā tā sniedz atbildes. Taču vispirms: attiecībā uz šo otro viedokli jānorāda, ka *Bundesverwaltungsgericht* [Federālās administratīvās tiesas] judikatūrā par iespēju *TKG* 2004 21. panta pirmās daļas pārbaudes ietvaros izveidot “mērķu kopumu” paskaidrots nevis atbilstoši par *TKG* 2004 21. panta pirmās daļas pirmajam teikumam un tajā toreiz vēl ietvertajam vārdam “*insbesondere*” kā sākumpunktam, bet gan no *TKG* 2004 21. panta pirmās daļas otrā teikuma tieši izsecināts, ka vārdi “*bei der Prüfung*” [novērtējot] radot atsauci uz pirmo teikumu (*BVerwG*, 2018. gada 21. septembra spriedumi – 6 C 8.17 –, *juris*, 43. punkts un 6 C 50.16, 41. un 47. punkts). Uz šā pamata *TKG* 26. panta otro daļu, kas tiek sākota ar tādiem pašiem vārdiem kā *TKG* 2004 21. panta pirmās daļas otrais teikums, iespējams, joprojām var interpretēt kā (vienoto un kopējo) pārskatīšanas programmu noteicošo priekšrakstu. Tomēr pretēji tam, savukārt, var norādīt, ka tagad *TKG* 26. panta otrās daļas pirmais teikums papildus jau minētajam agrākajam *TKG* 2004 21. panta pirmās daļas pirmajam teikumam (saskaņā ar teksta formulējumu) pašā sākumā ietver t.s. “*Suffizienztest*” [pietiekamības testu] *TKG* 26. panta otrās daļas pirmajā teikumā un, ievērojot *TKG* 2. panta mērķus sāktā pārskatīšana šķietami attiecas vienīgi uz šo testu. Pēc tam *TKG* 26. panta otrās daļas otrajā teikumā tomēr ir nosaukti citi izvērtēšanas apsvērumi, kuros atsauce uz “*Suffizienztest*” [pietiekamības testu], pirmkārt, nekļūst īsti skaidra un, otrkārt, (ja to neskata kopsakarā ar pirmā teikuma otro daļu) tā patstāvīgā nozīme nekļūst saprotama.

2. Ņemot vērā direktīvai atbilstīgas interpretācijas iespēju, lietas iznākums ir atkarīgs no atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Ja Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. vai 73. pantam pretrunā ir valsts tiesiskais regulējums vai tā interpretācija, saskaņā ar kuru valsts regulatīvā iestāde pēc savas iniciatīvas notiekošā pārbaudē par to, “vai” jāuzliek piekļuves nodrošināšanas pienākums inženiertehniskajai infrastruktūrai papildus 72. panta pirmajā punktā minētajiem

nosacījumiem (tāda tirgus veidošanās kavēšana, kurā valdītu noturīga konkurence, vai galalietotāju interešu ierobežošana) vērtē arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. panta mērķus un vajadzības gadījumā – citus mērķus, tās var tikt iekļautas vienā apvienotā pārbaudē, tad prasītājas prasība tiktu apmierināta (a). Ja turpretim Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. vai 73. pantam nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums vai tā interpretācija, saskaņā ar kuru valsts regulatīvā iestāde pēc savas iniciatīvas notiekošā pārbaudē par to, “vai” jāuzliek pienākums nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai papildus Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem (tāda tirgus veidošanās kavēšana, kurā valdītu noturīga konkurence, vai galalietotāju interešu ierobežošana) vērtē arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. panta mērķus un vajadzības gadījumā – citus mērķus, tās var tikt iekļautas vienā apvienotā pārbaudē, tad prasītājas prasība netiktu apmierināta (b).

a) Ja Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta vai 2. punktam, ikreiz [skatot tos] kopsakarā ar šā kodeksa 68. panta 1. punktu pretrunā ir valsts tiesiskais regulējums vai tā interpretācija, saskaņā ar kuru valsts regulatīvā iestāde pēc savas iniciatīvas notiekošā pārbaudē par to, “vai” jāuzliek pienākums nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai papildus 72. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem (tāda tirgus veidošanās kavēšana, kurā valdītu noturīga konkurence, vai galalietotāju interešu ierobežošana) vērtē arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. panta mērķus un vajadzības gadījumā – citus mērķus, tās var tikt iekļautas vienā apvienotā pārbaudē, tad prasītājas prasība tiktu apmierināta. Tas ir tāpēc, ka tad *TKG* 26. panta pirmā un otrā daļa būtu interpretējama tādējādi, ka pārbaude atbildētājam “*vorab*” [pirmām kārtām] būtu bijusi jāveic, pamatojoties vienīgi uz *TKG* 21. panta pirmajā daļā minēto darbību pazīmēm (“ja pretējā gadījumā tiktu kavēta tāda tirgus veidošanās, kurā valdītu noturīga konkurence, un tiktu ierobežotas galalietotāju intereses.”). Sekas būtu tādas, ka apstrīdētais lēmums, iespējams, būtu pretlikumīgs; tas tā ir, nepievēršot uzmanību jautājumam, vai pārbaude par to, “vai” jāuzliek pienākums nodrošināt piekļuvi, pirmām kārtām notiek tikai “vispārīgi” attiecībā uz “jebkādu” pienākumu nodrošināt piekļuvi *TKG* 3. panta 74. punkta izpratnē, vai “konkrēti” attiecībā uz kādu *TKG* 26. panta trešajā daļā minēto piekļuves piešķiršanas variantu. Tas jau kļūst skaidrs tādā ziņā, ka atbildētāja lietā ir minējusi nevis *TKG* 26. panta pirmās daļas noteikumu tā jaunākajā redakcijā, bet gan *TKG* 21. panta noteikumu tā agrākajā redakcijā, kaut gan pastāv attiecīgi grozījumi; jau šis fakts norāda uz kļūdu. Tāpat arī lietā atbildētāja nav neatkarīgi pārbaudījusi nekādā saistībā to, vai piekļuves atteikums vispārēji kavētu tāda tirgus veidošanos, kurā valdītu noturīga konkurence, un vai tas ierobežotu galalietotāju intereses. Šo iezīmju sakarā atbildētājas veiktās “atsevišķās” pārbaudes nespēj novērst šo nepilnību: ciktāl apstrīdētā rīkojuma (publicētā versija) 106. un nākamajā lappusē saistībā ar “mērķu kopumu” tiek minēta arī konkurences veicināšana un patērētāju interešu ievērošana, neapšaubāmi tas nav pietiekami, lai izpildītu šādi saprastās *TKG* 26. panta pirmās daļas prasības. Pirmkārt, netiek pārbaudīts, vai piekļuves atteikums vispārēji kavētu tāda tirgus veidošanos, kurā valdītu noturīga konkurence, un tiktu ierobežotas galalietotāju intereses; konkrētu interešu “veicināšana” vai “ievērošana” un to “kavēšana” vai “ierobežošana” ir atšķirīgi

kritēriji. Otrkārt, papildus abām minētajām interesēm tika ņemtas vērā citas intereses. Attiecīgi minētais attiecas uz izklāstu apstrīdētā rīkojuma (publicētā versija) 117., 119., 129. un 134. lappusē un nākamajā lappusē. Tomēr šajā ziņā nekas nemainās arī tad, ja, pamatojoties uz Kopienų tiesību aktiem atbilstīgu interpretāciju, *TKG* 26. panta pirmajā daļā vārdu “*und*” [un] aizstātu vārds “*oder*” [vai] (kā *TKG* 21. panta pirmajā daļā tās agrākajā redakcijā). Tas ir tāpēc, ka atbildētāja nav pietiekami pārbaudījusi, vai piekļuves atteikums kavētu tāda tirgus veidošanos, kurā valdītu noturīga konkurence, nedz arī, vai tiktu ierobežotas galalietotāju intereses (skat. iepriekš).

b) Ja turpretim Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punktam vai 73. pantam nav pretrunā valsts tiesiskais regulējums vai tā interpretācija, saskaņā ar kuru valsts regulatīvā iestāde pēc savas iniciatīvas notiekošā pārbaudē par to, “vai” jāuzliek pienākums nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai papildus Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punktā minētajiem nosacījumiem (tāda tirgus veidošanās kavēšana, kurā valdītu noturīga konkurence, vai galalietotāju interešu ierobežošana) vērtē arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. panta mērķus un vajadzības gadījumā – citus mērķus, tās var tikt iekļautas vienā apvienotā pārbaudē, tad prasītājas prasība netiktu apmierināta. Tas ir tāpēc, ka tad *TKG* 26. panta pirmā un otrā daļa nebūtu interpretējama tādējādi, ka pārbaude atbildētājai “*vorab*” [pirmām kārtām] būtu bijusi jāveic, pamatojoties vienīgi uz *TKG* 21. panta pirmajā daļā minēto darbību pazīmēm (“ja pretējā gadījumā tiktu kavēta tāda tirgus veidošanās, kurā valdītu noturīga konkurence, un tiktu ierobežotas galalietotāju intereses.”). Apstrīdētais lēmums tad, iespējams, būtu likumīgs, jo atbildētāja tad – kas izriet no minētā – būtu drīkstējusi veikt “mērķu kopuma pārbaudi”.

To, ka lietas iznākums ir atkarīgs no atbildes uz minēto jautājumu, nemaina arī fakts, ka apstrīdētais lēmums būtu jāatceļ citu pamatu dēļ. Ciktāl prasītāja Federālās tīklu aģentūras lēmumu ir apstrīdējusi nevis ar iepriekš izklāstītajiem argumentiem, bet ar citiem argumentiem, kā paredzams, tie nav pieņemami (skat. steidzamības tiesvedībā pieņemto lēmumu).

IV

Iesniedzējtiesa uzskata, ka uz uzdoto jautājumu nevar atbildēt “*acte claire*” izpratnē. Iesniedzējtiesas ieskatā Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmā daļa (1.) un arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punkts (2.) nesniedz tiešu atbildi uz uzdoto jautājumu. Taču nav skaidrs, kādā veidā jāpiemēro Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 2. punkts (3).

1. Iesniedzējtiesas ieskatā uz uzdoto jautājumu atbilde tieši neizriet no Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmās daļas. Tas tās ir jau tāpēc, ka iesniedzējtiesas ieskatā attiecībā uz pienākuma nodrošināt piekļuvi nodrošināšanu inženiertehniskajai infrastruktūrai vispirms jau attiecas vienīgi Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. pants (*lex specialis*). Tomēr ja nostāja šajā ziņā atšķiras, Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. pants uzdotā jautājuma

sakarā ieskicē trīs problēmas: pirmkārt, tiesību normas valodu versijas atšķiras (a), otrkārt, šā kodeksa 73. panta 2. punkts nav skaidrs (b). Visbeidzot, sakars ar strīdīgs (c).

a) Pirmkārt, par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmās daļas atšķirīgajām valodu versijām saistībā ar uzdoto jautājumu,; proti, šā kodeksa 73. panta 1. punkta pirmās daļas vācu valodas versijā vārds “*insbesondere*” [it īpaši] gan nav ietverts, bet regulēto gadījumu uzskaitījums arī spēkā esošajā redakcijā sākas ar vārdiem “*unter anderem wenn*” [*inter alia*, (kad)]. Šāds iesākums ietverts arī citās valodu versijās: holandiešu valodā (“*onder andere wanneer*”), franču valodā (“*notamment lorsqu’elles*”), itāliešu valodā (“*in particolare qualora*”). Turpretim angļu valodas versijā tekstam nav pievienots uzskaitījuma iesākums (“*(.) in situations when*”) [situācijās, kad)]. Turpretim citādi ir Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punktā. Visās to valodu versijās, kuras palātas locekļi saprot, tiesību normas saturs ir vienāds.

b) Otrkārt, Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 2. punkta noteikums raisa jautājumu, vai no šā noteikuma izriet, ka papildus šā kodeksa 73. panta 1. punkta pirmajā daļā minētajām situācijām jāņem vērā citi izvērtēšanas apsvērumi. Turklāt vispirms šī tiesību norma raisa jautājumu, vai tajā ir ietverts vairāk nekā t.s. “pietiekamības tests”. Par to, ka ir vajadzīgs tikai “pietiekamības tests” liecina Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 2. punkta tiešais formulējums, tomēr pret to liecina šā kodeksa 73. panta 2. punkta trešā teikuma d), e), f) un h) apakšpunktā minētie kritēriji, kuru saistība ar “pietiekamības testu” nav īsti skaidra. Turklāt direktīvas 188. un nākamie apsvērumi drīzāk varētu liecināt par to, ka šīs tiesību normas saturs nav aprobežots ar “pietiekamības testu” (tāpat arī *Broemel: Geppert/Schütz, Beck’scher TKG-Kommentar*, 5. izdevums, 2023, B ievads, 30. punkts). Ja pieņem, ka Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 2. punktā minētie kritēriji jāņem vērā ne vien saistībā ar pietiekamības testu, tad šī tiesību norma raisa vēl vienu jautājumu, vai tajā papildus Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 2. punkta trešā teikuma a) – h) apakšpunktā minētajiem kritērijiem jāņem vērā arī saskaņā ar šā kodeksa 3. pantu izvirzītie mērķi.

c) Visbeidzot jānorāda, ka saistība ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 68. panta 4. punkta c) apakšpunktu ir strīdīga. Saskaņā ar 68. pantu uzliktajiem pienākumiem jābūt pamatotiem, ievērojot Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. pantu,; šis pants arī jāņem vērā, uzliekot pienākumus saskaņā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. pantu (68. panta 2. punkts, 3. punkta pirmā daļa, 73. panta 1. punkta pirmā daļa). Bet 73. panta 1. punkta pirmajā daļā tāpat kā Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punktā un citur atšķirībā no šā kodeksa 72. panta 2. punkta nav ietverta atsauce uz Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. panta mērķiem. Vai neatkarīgi no šīs sistēmas atbilstoši Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. pantam izvirzītie mērķi jāņem, pārbaudē par to, “vai” jāuzliek pienākums nodrošināt piekļuvi? Vai arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmās daļas vai attiecīgi 72. panta 1. punkta sistēma sakarībā ar šā kodeksa 72. panta 2. punktu jāuztver tādējādi, ka abu pirmo minēto pantu kontekstā, vispirms jau pārbaudē par to, “vai” jāuzliek pienākums, nav

jāiekļauj atbilstīgi Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. pantam izvirzītie mērķi. Tikai pēc tam, kad šajā pirmajā posmā tas, “vai” pienākums jāuzliek, tiek apstiprināts, otrajā posmā veicot konkrētu pasākumu pārbaudi, jāatsaucas uz Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 68. panta 4. punkta c) apakšpunktu.

2. Iesniedzējtiesas ieskatā arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punkts nesniedz precīzu atbildi uz uzdoto jautājumu. Proti, minētais pants varētu būt priekšnoteikums tam, ka inženiertehniskā infrastruktūra saskaņā ar tirgus analīzi ir daļa no attiecīgā tirgus. Par to liecina pantā izdarītā atsauce uz Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 68. pantu (tāpat arī *Neumann, N&R* 2019, 152.–158. punkts un nākamais punkts) un šā kodeksa 72. panta 2. punkts (*argumentum e contrario*). Tas tā nav šajā gadījumā. Tādēļ pirmām kārtām nozīmes nav tam, ka Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punkts, ievērojot tā teksta formulējumu, – visās tā iepriekš minēto valodu versijās, kuras palātas locekļi saprot, tiesību normas saturs ir vienāds – nosaka vienotu, respektīvi, izsmeltošu tādu regulējuma gadījumu uzskaitījumu, kuram pretrunā ir “mērķu kopuma pārskatīšanas” pieļaujamība. Turklāt var ņemt vērā to, ka arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punkta un 68. panta 4. punkta c) apakšpunktu sakarība – tāpat kā šā kodeksa 73. panta 1. punkta pirmajā daļā – ir neskaidra (IV 1.c).

3. Iesniedzējtiesas ieskatā problēmas risinājums “*sedes materiae*” varētu būt Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 2. punkts. Saskaņā ar šā panta tekstu – atsauce uz mērķiem saskaņā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 3. pantu – šķiet, ka uz uzdoto jautājumu viennozīmīgi ir jāatbild tādējādi, ka valsts regulatīvās iestādes pārbaudē par to, “vai” jāuzliek pienākums nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai, saskaņā ar tirgus analīzi nav daļa no attiecīgā tirgus, katrā ziņā arī var pārbaudīt, vai, ņemot vērā 3. pantā izvirzītos mērķus, pienākums ir vajadzīgs un samērīgs; šajā ziņā pastāv arī paralēlisms ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 68. panta 4. punkta c) apakšpunktu. Taču arī šajā ziņā tiesību norma ir tikai šķietami nepārprotama, jo neskaidras ir gan tās attiecības ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punktu (a), gan arī ar 73. pantu (b):

a) Pirmkārt, nav skaidrs, kā jāuztver Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. un 2. punkta attiecības: no vienas puses, ņemot vērā šā kodeksa 68. pantu, 72. panta 1. punkts var tikt uzvertts vienīgi saskaņā ar šīs tiesību normas tekstu kā tāds, kas attiecas uz tādu uzņēmumu inženiertehniskās infrastruktūras eventuālo tirgu, kuriem ir būtiska ietekme tirgū (skat. iepriekš). No tā izrietētu, ka Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 2. punkts varētu tikt interpretēts kā atsevišķs regulējuma instruments ar neatkarīgiem nosacījumiem tādiem gadījumiem, kuros – kā šajā lietā – tieši šāds tirgus netika ņemts par pamatu. Tomēr no tā izrietētu, ka tādām uzņēmumam inženiertehniskās infrastruktūras eventuālā tirgū, kuram ir būtiska ietekme tirgū, pienākumi nodrošināt piekļuvi sakarā ar inženiertehniskajām infrastruktūrām varētu tikt uzlikti tikai ar stingrākiem nosacījumiem nekā tas būtu Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 2. punktā minētajos gadījumos; šādas diferencēšanas

jēga katrā ziņā nav skaidra. No otras puses, Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punkts attiecīgā gadījumā var arī tikt uztverts kā pamatnorma, kas ar minētā kodeksa 72. panta 2. punktu tiek konkretizēta vienīgi īpašā gadījumā. Par šādu interpretāciju liecina tas, ka saskaņā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 2. punkta teksta formulējumu runa ir par “piekļuvi saskaņā ar šo pantu”; acīmredzami, ka piekļuves piešķiršanas pamatā tātad ir vienoti pamatnosacījumi, un ka ar šādu interpretācijā varētu tikt panākts vienots Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. un 2. punkta saturs.

b) Otrkārt, nav skaidrs, kā jāuztver Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 2. punkta attiecības ar šā kodeksa 73. pantu. Ir sarežģīti noskaidrot, vai Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmās daļas nosacījumi ir piemērojami šā kodeksa 72. panta 2. punktu pasākumiem arī tad, ja lēmums tiek pieņemts “pasākumu kopuma” ietvaros (aa). Turklāt problēmas rodas, ja – kā iepriekš izklāstīts IV nodaļas 3. punkta a) apakšpunktā – balstās uz “vienotu” Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. un 2. punkta (bb) izpratni.

aa) Nav skaidrs, vai Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmās daļas nosacījumi piemērojami pasākumiem atbilstoši šā kodeksa 72. panta 2. punktam arī tad, ja – kā šajā lietā – lēmums tiek pieņemts “pasākumu kopuma” ietvaros. Varētu gan būt – arī saistībā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. punktu –, ka pietures punktu “tāda tirgus veidošanās kavēšana, kurā valdītu noturīga konkurence, vai galalietotāju interešu ierobežošana” neesamība minētā kodeksa 72. panta 2. punktā principā ir izskaidrojama ar to, ka Kopienas tiesību likumdevējs ir pamatojies uz to, ka pasākumi saskaņā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. un 72. pantu tiek ietverti vienā “pasākumu kopumā”, kādēļ ierobežojumiem saskaņā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmo daļu bija jāattiecas arī uz pienākumu uzlikšanu atbilstoši šā kodeksa 72. panta 2. punktam; sekas tam būtu saskaņā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmo daļu un 72. panta 2. punktu paredzēto nosacījumu “paralēlisms”. Par to varētu liecināt arī minētā kodeksa 73. panta 2. punkta otrā daļa, un šāda, šķiet, ir arī bijusi Vācijas likumdevēja izpratne. Sekas tam būtu tādas, ka problēmas, interpretējot Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmo daļu (IV nodaļas 1. punkts), parādās arī attiecībā uz šā kodeksa 72. panta 2. punktu.

Tomēr šī izpratne neizriet no minēto tiesību normu teksta attiecībā uz rīcību “pasākumu kopuma” ietvaros – kā rezultāts ir Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmās daļas nosacījumu pārņemšana attiecībā uz rīcību atbilstoši šā kodeksa 72. panta 2. punktam. Turklāt pret nosacījumu rīcībai atbilstoši Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 2. punktam un rīcībai atbilstoši šā kodeksa 73. pantam “paralēlismu” drīzāk liecina tas, ka šā kodeksa 73. panta 2. punkta otrajā daļā un it īpaši tās tekstā vācu valodas versijā izmantotais formulējums “*bloße Auferlegung*” [tikai uzlikšana] norāda uz to, ka pienākumu nodrošināt piekļuvi

inženiertehniskajai infrastruktūrai Savienības likumdevējs principiāli uzskata par nenozīmīgāku iejaukšanās intensitātes ziņā; šāda ievirze ir arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 187. apsvērumam (skat. *Neumann*, N&R 2016, 262.–267. punkts un nākamais punkts un N&R 2018, 204.–206. punkts un nākamais punkts; *Scherer/Heinickel*, MMR 2017, 71.–75. punkts un nākamais punkts). Ja tā būtu, tas liecinātu par to, ka, rīkojoties saskaņā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 2. punktu, jāizvirza mazāki – un ne paralēli – nosacījumi.

bb) Citas problēmas rodas, ja pamatojas uz “vienotu” izpratni par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 72. panta 1. un 2. punktu – kā izklāstīts iepriekš IV nodaļas 3. punkta a) apakšpunktā. Proti, ja tad aplūko minētā kodeksa 72. panta 1. punkta sakarību ar 73. pantu, – iespējams, atkarībā no 73. panta valodu versijām – ar šā kodeksa 72. panta 1. punktu tiek formulēta, salīdzinājumā ar minētā kodeksa 73. panta 1. punkta pirmo daļu, šaurāka tvēruma pārbaudes programma. Savukārt, Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 2. punkta otrās daļas esamība norāda arī uz to, ka Savienības likumdevējs pienākumu nodrošināt piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai principā uzskata par nenozīmīgāku iejaukšanās intensitātes ziņā (skat. iepriekš). Tas, savukārt, ir zināmā pretrunā Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punktam, kas šajā ziņā paziņotos regulējuma pamatus salīdzinājumā ar Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 1. punkta pirmo daļu – vācu valodas redakciju skat. iepriekš – formulē šaurāk it īpaši, iespējams, neparedzot iespēju to izvērst plašāk. Svarīgi ir, ka Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa 73. panta 2. punkta otrajā daļā tiek vaicāts nevis, vai tikai pienākumu uzlikšana saskaņā ar minētā kodeksa 72. pantu ir samērīgs līdzeklis, lai “novērstu tāda tirgus veidošanās kavēšanu, kurā valdītu noturīga konkurence”, bet gan – vai pienākums saskaņā ar minētā kodeksa 72. pantu ir samērīgs līdzeklis, lai “veicinātu konkurētspēju un galalietotāja intereses”. Tas, vai kaut kas tiek kavēts, vai tikai veicināts –, ir divi dažādi kritēriji.

[..]